

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

управління навчально-пізнавальною діяльністю майбутніх фахівців, розробку відповідного навчально-методичного супроводу і контрольної-діагностичного інструментарію.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. Лодатко Є. О. Моделювання педагогічних систем і процесів: монографія / Є. О. Лодатко. — Слов'янськ: СДПУ, 2010. – 148 с.
3. Різник О. Я. Логічне програмування: навч. посібник. – Львів: Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2008. – 332 с.
4. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посібник / М. М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2009. – 560 с.

REFERENCES

1. Honcharenko S. U. Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk [Ukrainian pedagogical dictionary], Kyiv, Lybid, 1997. 376 p.
2. Lodatko Ye. A. Modeluvannja pedahohichnyh system i protsesiv [Modelling of pedagogical systems and processes], Slovjansk, SDPU, 2010. 148 p.
3. Riznyk O. Ya. Lohichne prohramuvannya [Logic programming], navch. posibnyk. Lviv, Vyd-vo NU «L'vivs'ka politekhnik», 2008. 332 p.
4. Fitsula M. M. Pedahohika [Pedagogy], navch. posibnyk Kyiv, Akademvydav, 2009. 560 p.

УДК 371.134: 7.012

I. В. ГЕВКО

ЕТНОЕСТЕТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ В СФЕРІ ДИЗАЙНУ

Розкрито проблему соціокультурного самовизначення майбутніх учителів технологій. Розглянуто сутність феномена особистісного самовизначення в контексті дизайну. Відзначено, що сучасна освіта покликана стверджувати сутність особистості, яка здатна до подальшого самовдосконалення, саморозвитку, самореалізації. Обґрунтовано доцільність застосування етноестетичного підходу у формуванні технологічної культури майбутніх учителів технологій. Доведено, що положення етноестетичного підходу у підготовці учителів технологій в сфері дизайну реалізуються у поліпарадигмальному аспекті. Встановлено, що реалізація етноестетичного підходу у підготовці майбутніх учителів технологій у сфері дизайну пов'язана з подоланням природних при провайдингу інновацій утруднень.

Ключові слова: дизайн, учитель технологій, етноестетичний підхід, провайдинг.

И. В. ГЕВКО

ЭТНОЭСТЕТИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТЕХНОЛОГИЙ В СФЕРЕ ДИЗАЙНА

Раскрыта проблема социокультурного самоопределения будущих учителей технологий. Рассматривается сущность феномена личностного самоопределения в контексте дизайна. Отмечено, что современное образование призвано утверждать сущность личности, способную к последующему самосовершенствованию, саморазвитию, самореализации. Обоснована целесообразность использования этноэстетического подхода к формированию технологической культуры будущих учителей технологий. Доказано, что положения этноэстетического подхода к подготовке учителей технологий в области дизайна реализуются в полипарадигмальном аспекте. Обосновано, что реализация этноэстетического подхода в подготовке будущих учителей технологий в области дизайна связана с преодолением естественных при провайдинге инноваций трудностей.

Ключевые слова: дизайн, учитель технологий, этноэстетический подход, провайдинг.

ETHNIC AESTHETIC APPROACH IS NEAR PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF TECHNOLOGIES IN SPHERE OF DESIGN

The problem of social and cultural self-determination of the future teachers of technology. The essence of the phenomenon of personal self-determination in the context of design. It is noted that modern education is designed to state the nature of the individual that is able to further self-improvement, self-development, self-realization. The expediency of application etnoestetychnoho approach in shaping the technological culture of future teachers of technology. Proved that the situation etnoestetychnoho approach to training teachers in design technologies implemented in poliparadyhmalnomu aspect. Proved that the implementation etnoestetychnoho approach in preparing future teachers of technology in design associated with overcoming natural difficulties in the providing of innovation.

Keywords: design, teacher of technologies, ethnic aesthetic approach, providing.

У наш час в системі освіти відбуваються динамічні соціокультурні процеси. Розвиток національної школи пов'язаний з методологічною рефлексією культурно-ціннісних орієнтацій і визначення моделей сучасної освіти. У зв'язку з цим актуалізується проблема професійного і особистісного самовизначення вчителя. Вона виявляється передусім у змінах стереотипів освітньої діяльності, розвитку культурної і професійної ідентифікації. Вроджене в людини прагнення до переваги, що існує у вигляді потенційної можливості, сприяє розвитку особистісного професійного потенціалу майбутнього учителя і може бути реалізоване шляхами формальної, неформальної та інформальної освіти.

Залучення майбутнього учителя технологій в освітньо-професійну діяльність за інтересами, відповідно до його життєвих ціннісних орієнтацій у освітньому просторі допомагає стати йому особистістю.

Творчий розвиток особистості як мета вищої професійної педагогічної освіти передбачає удосконалення естетичного пізнання світу. Цим зумовлено виникнення нових напрямів у вищій педагогічній освіті, що передбачає загальне естетичне становлення особистості. Особливої уваги потребує специфіка підготовки учителів технологій з огляду на те, що існує необхідність естетичної і художньої підготовки. Дизайн дає можливість майбутньому учителю технологій набути власного бачення і проявити особистий суб'єктивний погляд на соціальне і матеріальне оточення.

Традиційно дизайн досліджувався в межах мистецтвознавства. Звернення до його дослідження в системі культурних цінностей зумовлено об'єктивною потребою в усвідомленні чисельних проблем інтенсивного розвитку сучасної культури, яка вступила в період постмодерністської репрезентації традиційних сенсів і значень, відкриття нових картин світу, уявлень про цінності, що є результатом духовного повороту в самосвідомості сучасної цивілізації.

Мета статті – розглянути сутність феномена особистісного самовизначення учителя технологій в контексті дизайну.

Постмодернізм як сучасний етап інтелектуальної образної рефлексії культури спричинив фундаментальні зміни в культурній свідомості частини інтелектуалів й ініціював певні зрушення у світогляді, культурі, мистецтві, освіті, ставлення до світу і предметного середовища. Підпорядкованість дизайну загальній тенденції розвитку сучасної культури виявляється в наочній поліфонічності напрямів творчості, що розсуває кордони одномірності, лінійності в просторі універсального діалогу, здатного «стимулювати кожного разу новий діяльнісний і інтерпретаційний вибір» (У. Еко), – вибір на користь експліцитної відкритості творів дизайну, в якому багатозначність, неоднозначність діють на рівні зняття авторського тиску і формування у сучасної людини здатності самопрезентації.

Проблема вибору в дизайні пов'язана з оновленням ієрархії цінностей, що становлять ядро культури. Це центральна філософська проблема своїм вирішенням здатна інтенсифікувати вирішення інших проблем, насамперед взаємодії людини з різними культурними стандартами і моделями виробництва і споживання. Це не тільки ініціює пошук нових ціннісних універсалій і

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

культурологічних засад способів життєдіяльності, а й проблематизує традиційні для суспільного розвитку технології підтримки і обґрунтування цих цінностей.

Сучасна епоха вступила в фазу «тотального дизайну». Тотальна функціональність, тотальна сіміурґія (Ж. Бодріяр) втілюється у слоганах сучасної цивілізації «Якість. Надійність. Дизайн». Фактично виключається альтернатива і межі того, «що перетворювати в дизайн, з чого робити дизайн і що буде дизайном» [3].

На відміну від традиційного визначення дизайну як «технічної естетики», в постіндустріальну епоху він стає естетичною складовою таких явищ, як: середовище життєдіяльності людей; штучний предметний світ; система послуг; індивідуальний імідж людини; стиль взаємовідносин людини з соціальним оточенням; взаємовідносини у віртуальному житті.

«Тотальний дизайн» – це естетичний компонент сучасного життя у всіх його проявах. Із виду діяльності з обслуговування комунікації дизайн неупинно перетворюється в мову комунікації та виконує місію соціального культурного інтегратора суспільної взаємодії. Під впливом історичних, культурних, економічних, політичних процесів технологічний «прорив» утворив такі нові види сучасних продуктів, як комп'ютерні і телекомунікації, мультимедіа й імідж. Його інтерпретація продуктів духовної і матеріальної діяльності, що зафіксовані в культурі і її знакових системах, спричинила появу культурного «гіперпростору», який занурив людину в багатоканальний світ діалогу з усім світом.

Натомість і дизайн зазнає позитивних і негативних впливів соціокультурного, екологічного контексту і зустрічного перцептуального виклику, що генерується комунікацією. Його «тотальність» примушує удосконалювати зміст, художні, творчі аспекти дизайнерської діяльності, посилювати її соціальну спрямованість з перетворення дійсності, створення речей високої функціональності і естетичної значущості, долати соблазни маніпулювати суспільною свідомістю. За цих умов дизайн як органічний елемент процесу побудови постіндустріального суспільства дуже чітко вловлює суперечності «індивідуалізованого світу» (Н. Еліас, З. Бауман), кризу соціокультурного розриву людини з іншими людьми та об'єктами світу, з одного боку, та її глибинним прагненням відновити власну «тотальність і цілісність» (Л. Дорфман), поєднаність з світом в єдине ціле, з іншого, зберігши саму себе, свою індивідуальність.

Актуальність цієї проблеми посилюється тим, що сучасна людина залучена до ландшафту існування різночасових за проходженням предметних носіїв: нових, створених за канонами актуальної моди, і водночас з цим-предметів, символів, речей, що прийшли з минулого і несуть відбитки думок, цінностей інших часів.

Усвідомлення культурно-ціннісних аспектів дизайну значною мірою обумовлено характером його позиції – на перетині матеріального і духовного виробництва, утилітарного й естетичного. Це ускладнює обґрунтування програми дизайну і моделей оцінки споживачів, самосвідомості і самопізнання особистості, а з іншого боку – сприяє розкриттю дизайну як ефективного інструменту впливу на культурні ціннісні стимули поведінки людини. Тож виникає проблема усвідомлення сутності дизайну в його культурному ціннісному значенні, виявлення умов і закономірностей його внутрішніх трансформацій, джерелом яких є сучасний культурний контекст. Важливо при цьому визначити: якого культурного світоглядного результату і рівня організації системності в продуктивній діяльності досягає сучасний дизайн в його новому системному вигляді і як впливає на світосприйняття сучасної людини.

Дизайн – це комплексна міждисциплінарна проектно-художня діяльність, що інтегрує технічні і гуманітарні знання, інженерне та художнє мислення і спрямована на формування на промисловій основі предметного середовища в «зоні контакту» з людиною у всіх без винятку сферах життєдіяльності.

Дизайн як вид творчості має багато спільних рис з художнім видом діяльності людини, на що звертається увага в дослідженнях з педагогіки, психології мистецтва і розглядається як предмет діяльності навчаемого; продукт діяльності; результат діяльності, який обов'язково пов'язаний з перетворенням суб'єктів діяльності в наслідок створення і споживання художнього проектного продукту. Отже, за суб'єктом діяльності закріплюються такі якості, як оригінальність індивідуально-особистісного прояву почуттів і ставлень, здатність до художнього діалогу, до полікультурного діалогу.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Як один із видів професійної діяльності дизайн впливає на особистість. Проектна уява і культура – це базові поняття в професійній діяльності дизайнера (С. Хан-Магомедов, В. Шимко). Проектуючи предмети і створюючи предметне середовище, дизайнер «проектує» і людину. Формування якісно нового мислення в процесі створення середовища, що забезпечує максимально сприятливі умови життєдіяльності людини, є головним завданням вищого навчального закладу.

«Відхилення від визначених державними освітніми стандартами нормативів успішності професійної підготовки учителів технологій можуть бути спричинені відсутністю інтересу до навчання, недисциплінованістю, невпевненістю у власних здібностях, неадекватністю вибору студентом кінцевої фіктивної (уявної) мети професійної підготовки (як сформованої потреби) реальним можливостям її досягнення відповідно до вимог освітніх стандартів», вважає М. Стельмахович [7, с. 93].

Дизайн ландшафту розглядається в сучасному суспільстві як модель перетворення середовища і соціокультурних відносин. Ландшафти, що створюються у дизайнерській діяльності, трансформуються у моделі і через засоби масової комунікації перетворюють системи цінностей, естетичні еталони краси, формують світогляд.

Діяльність майбутнього учителя технологій у сфері дизайну містить значний інтегративний потенціал. У ній об'єднуються дві системи: педагогічна і така, що подається дизайном. Педагогічна діяльність містить конструктивні, гностичні, організаційні, комунікативні уміння. Одне із складних завдань професійної підготовки дизайнера полягає в усвідомленні загальних принципів дизайну як виду творчої діяльності, бо дизайн-проект відтворює досягнення широкого кола людського знання, куди входить ергономіка, психологія, соціологія, екологія, філософія, естетика й т.ін.

Поліпрофесійна спрямованість діяльності учителя технологій у сфері дизайну, що охоплює художньо-проектний і психолого-педагогічний аспекти, забезпечується сукупністю знань, умінь та особистісних якостей, які дозволяють не тільки професійно використовувати закони художньої і проектної творчості, а й здійснювати навчально-виховний процес.

У підґрунті соціальних взаємодій і взаємозв'язків між дизайном і суспільством закладено механізм управління і маніпулювання масами, де моральність й інші складові особистості відтворюються, формуються і координуються. Люди постають в цих відносинах як пересічні величини, втрачають самостійність, що сприяє програмуванню і сприйняттю оточуючої дійсності. Образне розв'язання ландшафту символічно і наочно регулює ставлення людей до тих чи інших змін в суспільстві. Цінність таких образів набуває споживацької здатності, де маси є споживачами, а маніпулятори постають як соціальні реформатори.

Ми припускаємо, що професійна компетентність учителя технологій у сфері дизайну передбачає опанування необхідними спеціальними знаннями, уміннями у поєднанні з особистими якостями, а також їх ефективне використання з метою вирішення навчально-нормативних і творчих професійних завдань. Більшість дослідників проблеми професійної підготовки дизайнерів звертають увагу на те, що необхідно враховувати професійно значущі здібності до професійної діяльності, з огляду на її специфіку і способи реалізації творчого задуму.

Підґрунттям опанування професією учителя технологій у сфері дизайну є творчий потенціал особистості, який відбивається в якостях, що набуває особистість під час навчання самостійної професійної діяльності. Важливе місце посідають інтелектуальні, креативні, художні, проектні, емоційно-чуттєві здібності людини, які забезпечують: професійний розвиток пам'яті і уваги, абстрактно-логічного мислення; творче мислення; емоційну стійкість; самоорганізацію і самоконтроль.

Відповідно до багатоаспектної спрямованості художньої і проектно-творчої діяльності учителя технологій у сфері дизайну зміст навчання повинен містити:

- усвідомлення соціальної значущості і професійної відповідальності дизайнерської діяльності;
- знання основних законів і закономірностей розвитку науки, техніки, мистецтва, культури;

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

– опанування практичними навичками різних видів зображувального мистецтва, проектної графіки, сучасними комп'ютерними технологіями;

– наявність досвіду реалізації художньо-проектного задуму в практичній діяльності.

Роботи В. Борисова [1; 2] В. Лісового [4], в яких обґрунтовано принцип введення особистості у самобутні культурні світи, заклали підґрунття для подальших досліджень підготовки молоді до трудової діяльності, що ґрунтується на етноестетичних цінностях як пріоритетного напрямку формування у суб'єктів освіти технологічної культури.

Методологічним орієнтиром концептуального обґрунтування етноестетичного підходу як феномена формування у суб'єктів неперервної освіти технологічної культури є теорії діалогу культур.

В межах етноестетичного підходу до підготовки майбутніх учителів технологій у сфері дизайну не ставиться завдання ідеалізувати історичні цінності етноестетики місцевих універсальних культур як носіїв витоків виховання, розвитку технологічних систем, наукових педагогічних знань, бо кожна з них за своєю природою обмежена соціокультурними умовами, ментальністю.

Виокремлення в положеннях естетичної специфіки «картини світу» як педагогічної категорії розкривається в процесі засвоєння педагогічної спадщини минулого, визначення її місця в сучасному світі і проектування майбутніх процесів формування технологічної культури на підґрунті етноестетичних цінностей. Ядром її педагогічної складової є категорія естетичної життєдіяльності – любов. Вона є формою відбиття історії окультурення життя за законами краси, де важливе місце посідають естетичні почуття, розвинені на основі емоцій при взаємодії з розумом. Любов у формі природності духовного змісту особистості визнається як мета і засіб етноестетичного виховання.

Свого часу з'явилася ідея планетарного виховання, що обґрунтовує пансофію планетарної культури виховання, де визнається примат почуттів, які мотивують до естетичної діяльності над розумом: «людина завжди живе в деякому «життєвому середовищі», до якого можна віднести географічний район його проживання, тип поселення (місто чи село), природні і кліматичні характеристики своєї місцевості і багато чого іншого» [1; 2]. Натомість ми наголошуємо, що загальнолюдські цінності формуються на підґрунті національних, які відповідно спираються на етнічні цінності, а тому дотримуємося ідеї, що простеження сутності діяльності як етноестетичної форми відносин у системі понять «культура» дозволяє виокремити цінності джерел цивілізації в межах виховання, освіти, розвитку і розглядати заняття ремеслами не як музейними пам'ятниками, а як носіями духу творчості, спрямованим у майбутнє.

Виокремлення діяльності як педагогічної форми відносин у формуванні в суб'єктів неперервної освіти технологічної культури в системі сучасної освіти спрямовано на звернення до наступних категорій етноестетичної діяльності: законам естетики соціального буття (взаємозв'язки явищ культури: системи знаків, міфів, ритуалів); метазаконам естетичного, творчого, технологічного засвоєння природи, мистецтва, предметного світу, етноестетичному усвідомленню (почуттям, ідеалу).

Окремі аспекти організації художньо-естетичної підготовки майбутніх фахівців розкриті у працях Є. Антоновича, В. Бутенко, І. Зязюна, Б. Ліхачова, С. Мельничука, О. Тарасенко й інших науковців. Підготовка студентів до викладання художньої праці, трудового навчання, образотворчого мистецтва у школі висвітлена в роботах І. Міщенко, О. Савченко, В. Тименка та ін. Проте такий аспект, як викладання спеціальних дисциплін у педагогічних навчальних закладах, що тісно би переплітався з етнотрадиціями, етнокультурою, залишається недостатньо дослідженим.

Методологічними засадами обґрунтування етноестетичного підходу до формування технологічної культури в межах морфології «технологія», що тлумачиться, з одного боку, як наука про перетворення «спосіб виробництва», а з іншого – «інтегрована сфера знань» (В. Сидоренко) і «освіта» як механізм педагогічного проектування «образу» в процесі засвоєння естетики людської діяльності (технологій) як цінностей культур, постають «концепція культурологічного підходу» до загальної освіти (В. Краєвський),

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

«культурологічний підхід до технологічної освіти» (С. Борисова, В. Симоненко), «етнопедагогічний підхід до народної мудрості трудового виховання» (М. Стельмахович) [7].

Комплексне охоплення наукового тлумачення дефініцій «технологія» й «освіта» в межах етноестетичного підходу, що мають витoki з первинних цивілізацій, в структурі етноестетичної природи (рукоділья, традиції, трудова мораль, ігри) у формі механізмів регуляції естетики відносин і діяльності, становить основу педагогічної складової етноестетики.

Дидактичними елементами етноестетики у вирішенні окресленої проблеми є аспекти людської діяльності, що проявляються в матеріальній (землеробство, ремесла, художні промисли, рукоділья, національна кухня), духовній (народна мудрість, фольклор, традиції), трудовій (працелюбність, ставлення до справи), побутовій (інтер'єр, екстер'єр житла, їх декор, етикет), екологічній (любов до природи, ціннісне ставлення до здоров'я), економічній (ставлення до ресурсів), моральній (мораль, установки, цінності) й інших культурах. Комплекс естетичних цінностей культур спрямовується на забезпечення зв'язку минулого, сьогодення і майбутнього у вигляді наступності, неперервності формування технологічної культури у системі «родина – дошкільний заклад освіти – школа – вищий навчальний заклад – самоосвіта».

Етноестетичний підхід до формування у суб'єктів неперервної освіти технологічної культури у тільки вказаній системі ґрунтується на наступних принципах: культуроцентричності як орієнтира концентрації естетики етнічних, соціокультурних, технологічних, педагогічних цінностей; культуронасиченості – етнопедагогічної пансофії етноестетичного простору як методологічного концепту; наступності – цілісного процесу забезпечення неперервності, єдності в межах етноестетичної дидактики; індивідуалізації і диференціації – самоствердження образу «Я» як інструменту формування етноестетичної свідомості, соціалізації з урахуванням вікових і гендерних особливостей; полікультурної компетентності; гуманізму – оптимізації етноестетичних цінностей, визнання дитиноцентризму.

Умовою успішної професійної самоідентифікації учителя технологій його вміння давати собі раду зі змінами. Головне – не встановлення зв'язку між природними процесами, технічними елементами, не розробка й розрахунок основних процесів і конструкцій виробу, що створюється, а різноманітні комбінації видів дослідницької й проектної діяльності.

Положення етноестетичного підходу до підготовки учителів технологій у сфері дизайну реалізуються в поліпарадигмальному аспекті, функціями якого є: 1) входження в естетику етносу, нації, людства; 2) усвідомлення етноестетичної, технологічної картини світу, закономірностей наступності цінностей; 3) проектування персональних освітніх траєкторій; 4) організація естетичного простору творчої самореалізації; 5) організація культуроцентричних соціальних інститутів, здатних транслювати етноестетичні образи життєдіяльності.

Дизайн є інноваційною діяльністю, але, на відміну від відкриття і винаходу, має визначену мету. Основна мета проектування – трансляція соціального досвіду і пов'язаних з ним функцій, встановлення норм та оціночних критеріїв.

Дизайн створює можливості для переорієнтації особистісних сенсів професійної ідентифікації майбутніх учителів технологій у напрямку від не особистісних та еґоїстичних цілей до корисних суспільнозначущих, гуманістичних і духовних смислів. Кожний результат, якого досягає майбутній учитель технологій в опануванні ландшафтного дизайну, має вимір у сфері цінностей індивіда та спільноти. Досягнення викликає почуття самоповаги за успішно виконану справу і стимулює самоосвітню діяльність.

Реалізація етноестетичного підходу у підготовці майбутніх учителів технологій у сфері дизайну пов'язана із зняттям природних при провайдингу інновацій утруднень, зокрема: стереотипізації моделі освітнього процесу; низької технологічної компетентності в сфері новітніх інформаційних і педагогічних технологій. Згідно з отриманими результатами дослідження теоретичні положення концепції є засадами змістового наповнення процесу професійної підготовки учителів технологій і ландшафтного дизайну.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борисов В. В. Полікультурність українського суспільства і інтеркультурна складова національної освіти / В. В. Борисов // Гуманізація навчально-виховного процесу: зб. праць. Вип. 16; за заг. ред. В. І. Сипченка. – Слов'янськ: Вид. центр СДПІ, 2002. – С. 39–47.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

2. Борисов В. В. Понятійно-термінологічний сенс національної самосвідомості / В. В. Борисов // Наукові записки: зб. наук. статей Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова / укл. П. В. Дмитренко, Л. Л. Макаренко. – К.: НПУ, 2001. – С. 40–48.
3. Бодріяр Ж. Симулякри і симуляція / Ж. Бодріяр. – Харків: Основи, 2004. – 230 с.
4. Лісовий В. С. Культура – ідеологія – політика / В. С. Лісовий – К.: Вид-во ім. Олени Теліги, 1997. – 352 с.
5. Сидоренко В. К. Проектно-технологічний підхід як основа оновлення змісту трудового навчання школярів / В. К. Сидоренко // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2007. – № 1. – С. 41–44.
6. Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах: колективна монографія / В. Андрущенко, Н. Дзівинська, Б. Корольов та ін. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 256 с.
7. Стельмахович М. Г. Українська родинна педагогіка: навч. посібник / М. Г. Стельмахович – К.: ІСДО, 1996. – 288 с.
8. Цина А. Ю. Особистісно орієнтована професійна підготовка майбутніх учителів технологій: теоретико-методологічний аспект: монографія / А. Ю. Цина. – Полтава: ПНПУ, 2011. – 356 с.

REFERENCES

1. Borysov V. V. Polikul'turnist' ukrayins'koho suspil'stva i interkul'turna skladova natsional'noyi osvity [Multiculturalism Ukrainian society and intercultural component of national education], Humanizatsiya navchal'no-vykhovnoho protsesu: Zbirnyk naukovykh prats'. Vol. 16, Za zahal'noyu redaktsiyeyu V. I. Sypchenka, Slov'yans'k, Vydavnychyy tsentr SDPI, 2002, pp. 39–47.
2. Borysov V. V. Ponyatiyno-terminolohichnyy sens natsional'noyi samosvidomosti [Conceptual and terminological sense of national identity], Naukovi zapysky, Zbirnyk naukovykh statey Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova, Ukl. P. V. Dmytrenko, L. L. Makarenko, Kiev, NPU, 2001, pp. 40–48.
3. Bodriyar Zh. Symulyakry i symulyatsiya [Simulacra and Simulation], Kharkiv, Osnova, 2004. 230 p.
4. Lisovyy V. S. Kul'tura – ideolohiya – polityka [Culture – ideology – politics] Kiev, Vydavnytstvo imeni Oleny Telihy, 1997. 352 p.
5. Sydorenko V. K. Proektno-tekhnologichnyy pidkhid yak osnova onovlenniyazmistu trudovoho navchannya shkol'yariv [Design and technological approach as a basis to update the content of labor education students], Trudova pidhotovka v zakladakh osvity, 2007, Vol. 1, pp. 41–44.
6. Osobystisno oriyentovaniy tekhnolohiyi navchannya i vykhovannya u vyshchyykh navchal'nykh zakladakh: kolektyvna monohrafiya [Personally oriented technology training and education in higher education], V. Andrushchenko, N. Dzivyn's'ka, B. Korol'ov ta in., Kiev, Pedahohichna dumka, 2008. 256 p.
7. Stel'makhovych M. H. Ukrayins'ka rodynna pedahohika: navch. Posibnyk [Ukrainian family pedagogy], Kiev, ISDO, 1996. 288 p.
8. Tsyna A. Yu. Osobystisno oriyentovana profesiyna pidhotovka maybutnikh uchyteliv tekhnolohiy: teoretyko-metodolohichnyy aspekt: monohrafiya [Personally oriented professional training of future teachers of technology: theoretical and methodological aspects], Poltava, PNPU, 2011. 356 p.

УДК 378.22.035:745/749(07)

І. В. САВЕНКО

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ДО ВИКЛАДАННЯ ОСНОВ ДИЗАЙНУ

Розглянуто основні положення формування змісту підготовки майбутніх фахівців з технологічної освіти до здійснення дизайнерської діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах. Обґрунтовано, що формування базового ядра знань, умінь та навичок майбутнього вчителя має здійснюватися за умови фундаментальної наукової, загальнокультурної та фахової підготовки, яка підпорядковується певним принципам педагогічного проектування. Показано, що дизайн-освіта є потужним освітньо-виховним потенціалом, спрямованим на проектування та забезпечення гуманітарної і культурологічної спрямованості студента. Дизайнерське проектування є ціннісною характеристикою професійної освіти майбутніх учителів трудового навчання, сприяє розвитку особливого типу і культури мислення, спрямовує на педагогічні цінності і визначає індивідуальну освітню траєкторію професійного розвитку.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Ключові слова: дизайн-освіта, особистісно зорієнтоване навчання, педагогічне проектування, учитель трудового навчання, фундаменталізація знань.

И. В. САВЕНКО

ТЕОРЕТИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ СОДЕРЖАНИЯ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ ТРУДОВОГО ОБУЧЕНИЯ К ПРЕПОДАВАНИЮ ОСНОВ ДИЗАЙНА

Рассматриваются основные положения формирования содержания подготовки будущих специалистов по технологическому образованию к осуществлению дизайнерской деятельности в общеобразовательных учебных заведениях. Обосновано, что формирование базового ядра знаний, умений и навыков будущего учителя должно осуществляться при условии фундаментальной научной, общекультурной и профессиональной подготовки и подчиняется определенным принципам педагогического проектирования. Отмечено, что дизайн-образование – это мощный образовательно-воспитательный потенциал, направленным на проектирование и обеспечение гуманитарной и культурологической направленности обучающего. Дизайнерское проектирование является ценностной характеристикой профессионального образования будущих учителей трудового обучения, способствует развитию особого типа и культуры мышления, направляет на педагогические ценности и определяет индивидуальную образовательную траекторию профессионального развития.

Ключевые слова: дизайн-образование, личностно-ориентированное обучение, педагогическое проектирование, учитель трудового обучения, фундаментализация знаний.

I. SAVENKO

THEORETICAL CONTENT FOUNDATION OF PREPARING TEACHERS OF LABOR TRAINING TO TEACHING BASIS OF DESIGN

In the article the basic principles of shaping the content of training future teachers of technology education to realize design activity in schools have been considered. Formation of the basic core knowledge, abilities and skills of future teachers should be provided in the fundamental scientific, general and cultural and professional training that is subjected to certain principles of pedagogical design. Design education as a powerful educative potential aimed at designing and providing humanitarian and cultural orientation of a student has been revealed. The design is a valued feature of professional education of future teachers of labor studies and promotes the development of a special type of culture and thinking that directs to educational values and determines the individual educational strategy of professional development.

Keywords: design education, person oriented education, pedagogical design, a teacher of labor training, knowledge fundamentalization.

В умовах сучасного розвитку українського суспільства, інтеграції освіти нашої держави зі світовим та європейським освітнім простором все більшої актуальності набувають продуктивні підходи щодо запровадження у вітчизняну систему освіти, які б забезпечували не лише кількісну реалізацію завдань обов'язкового навчання, а й підносили на значно вищий рівень освіченість і культуру громадян. Підготовка різносторонньо розвиненої особистості, здатної до активної адаптації в суспільстві, самостійного життєвого вибору, початку власної трудової діяльності, продовження фахової підготовки впродовж життя, самоосвіти та самовдосконалення, є одним із пріоритетними завдань сучасної школи. Тому система підготовки майбутніх учителів, зокрема вчителів трудового навчання, зумовлює перебудову професійної підготовки майбутніх фахівців відповідно до міжнародних освітніх стандартів.

Запровадження нових форм господарювання, зростання обсягу знань про можливі перетворення матеріалів, енергії й інформації потребують модерних підходів і напрямків діяльності, що забезпечуватимуть вирішення майбутніми учителями трудового навчання як традиційних, так і нових завдань, визначених сучасними тенденціями розвитку освіти.